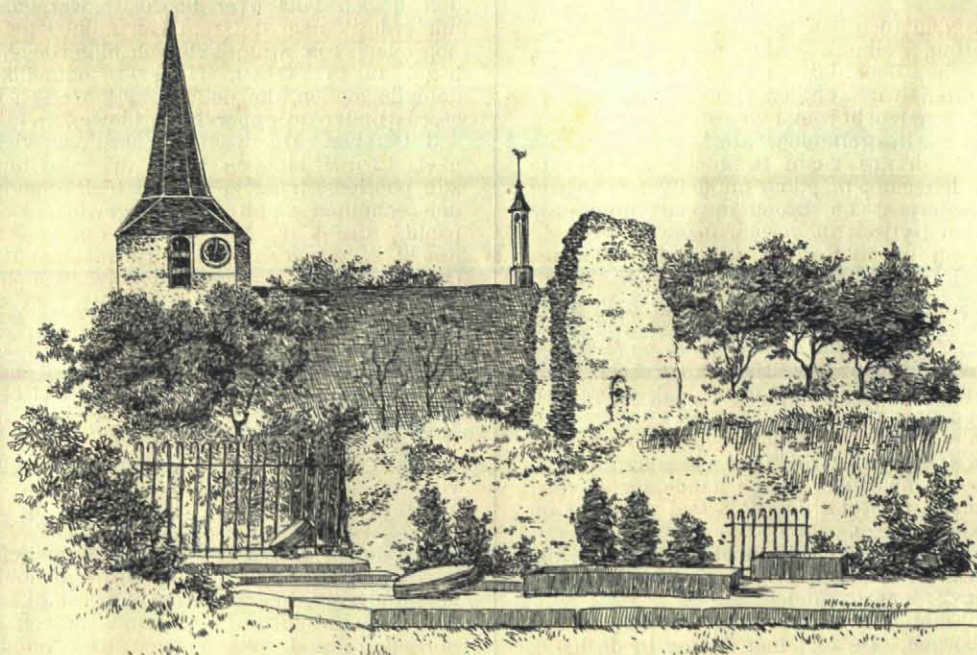

B. P. VAN DER VOO, In het Polderland. (Amsterdam, W. Versluys, p.p. 142 met 8 platen van Heyenbroek. Prijs ingen. f 1.50, geb. f 1.90.)

Dit is een wandelboekje voor de omstreken van Rotterdam, maar het bevat en op botanisch en op historisch en folkloristisch gebied zooveel aardige en wetenswaardige

anderen de in dit boekje vluchtig beschreven landstreek aan een voortgezet onderzoek onderwerpen, zeker zal hun inspanning dan voldoende worden beloond, en zullen de onvermoeide navorschers nog menigen naam, menige groeiplaats, menige belangrijke waarneming kunnen voegen bij de losse penseeltrekken, waarmee hier gepoogd wordt, den

Kerkhof te Hillegersberg. Uit: „In het Polderland”.

opmerkingen, dat het ook voor niet-Maaslanders een aangename lectuur oplevert. Wij zijn blij, dat dit weekje verschenen is en hopen, dat de Rotterdammers het vlijtig

algemeen en indruk te schetsen van den plantengroei in Zuid-Holland's Zuiderkwartier.

Dus, dames en heeren Rotterdammers, zorgt voor aan-

IJseloever bij Kappelle. Uit: „In het Polderland”.

bestudeeren zullen. Dat is noodig ook, want zij alleen kunnen er een definitieve vorm aan geven. De heer De Voo zegt zelf op blz. 86: „Het zal de moeite waard zijn, wanneer

vullingen en rectificaties!

De platen van Heyenbroek zijn allerliefste landschapjes uit 't Polderland en een goede opwekking voor vele bota-

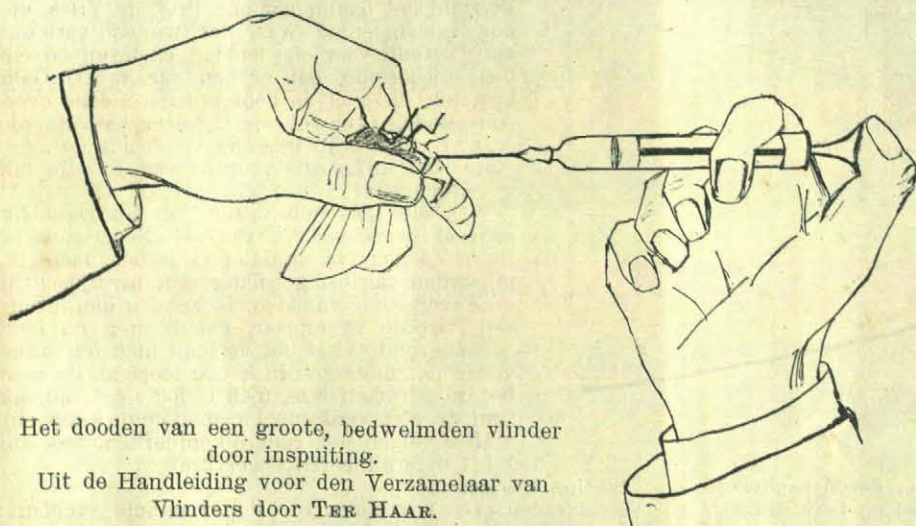
nische snuffelaars, om toch niet altijd met de neus naar de grond te loopen, maar van tijd tot tijd zich eens op te richten en rond te zien en te genieten van blauwe luchten, zware wolkengevaarten, een grazige oeverrand, het nevelig verschiet over 't gladde water, scheeve huisjes en onvermijdelijke molentjes.

En nu de voorrede. Daar staan twee dingen in die mij niet bevallen. Vooreerst dat de schrijver tegen de raad van dr. Winkler in spaarzaam is geweest met Hollandsche namen en ten tweede, dat Heukels Schoolflora een „vertaald, en dus niet aanbevelenswaardig werk” is. Dit laatste heeft de schrijver, naar wij hopen, zeker zoo kwaad niet gemeend. Hij weet evengoed als wij, hoe de heer Heukels bij iedere nieuwe druk van zijn werkje de bewijzen geeft van zijn ernstig streven om het te doen zijn een „Nederlandsche Schoolflora”. Dat zal binnenkort bij 't verschijnen van de achtste druk wel weer blijken: de genaturaliseerde vreemdeling heeft reeds een lange en eervolle geschiedenis als „Nederland” doorgemaakt en 't gaat niet aan hem nu nog als „buitenlander” verdacht te maken.

T.

D. TER HAAR, Handleiding voor den Verzamelaar van Vlinders. Geïllustreerd en met omslag in kleurendruk. Amsterdam, W. Versluys, f 1.50.

Ziedaar, lezers, een boek, dat er al veel eerder had moeten zijn; een boek over het vangen, kweken en bewaren van

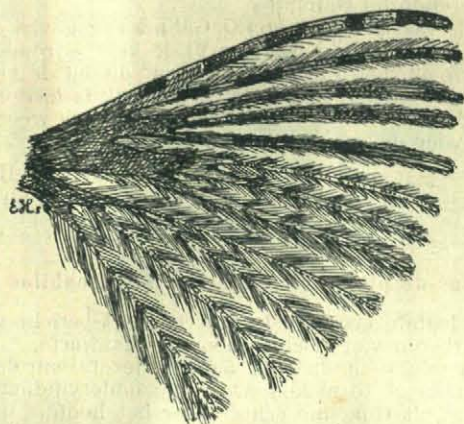

Het dooden van een groote, bedwelmden vlinder door insuiting.

Uit de Handleiding voor den Verzamelaar van Vlinders door TER HAAR.

vlinders zoo volledig, zoo duidelijk en zoo prettig geschreven als men zich maar denken kan.

't Is voor beginners geschreven, maar 't zal hun stellig

Rechter vleugels van een vedermotje.

Uit de Handleiding voor den Verzamelaar van Vlinders.

nog goede diensten bewijzen, als ze reeds lang geen beginners meer zijn. Een schets te geven van den inhoud van dat belangwekkend werk, op en top een product van

ervaring en toewijding, vol met practische wenken voor de verzamelaars, telkens afgewisseld door de vermelding van interessante waarnemingen betreffend het leven van rupsen en vlinders, dat is onbegonnen werk. Er staat van alles in, wat een vlinderverzamelaar noodig kan hebben. Een echt Nederlandsch boek bovendien, met vele teekeningen, waarvan de meeste oorspronkelijk zijn; een boek, dat blijkens een naschrift van den schrijver door mannen als P. C. T. Snellen en dr. J. Th. Oudemans is doorzien en verrijkt met hun opmerkingen, waarin alles wat er staat, is gewikt en erg gewogen; ik neem uit het voorbericht van den Voorzitter van de Nederlandsche Entomologische vereeniging, die daarin zijn instemming met het werk te kennen geeft, een paar regels over:

.....Hoog noodig is het, dat eindelijk weder eens voor de Nederlandsche lepidopterologen eene verzameling van aanwijzingen het licht zie, geschreven, niet door een compiler, maar door een werkelijk deskundige, een man van het vak, die op de hoogte van zijn tijd is. Met in het buitenland gepubliceerde werken toch kan men zich niet behelpen; ook zijn wij in velerlei opzicht onze naburen vooruit.

....Zeer beveel ik iederen beginnenden lepidopteroloog aan, zich strikt te houden aan de voorschriften der handleiding van den heer Ter Haar.

P. C. T. SNELLEN.

Laat ik na zoo'n aanbeveling van zoo bevoegde zijde mij maar bepalen tot de mededeeling, dat ik hartelijk blij ben, dat dit boek er eenmaal is en ik 't bij mijn studie kan gebruiken.

Op den koop toe krijgt men in deze handleiding een alphabetische lijst van alle soorten (met de synoniemen) die voorkomen in *De Vlinders van Nederland* (microlepidoptera) systematisch beschreven door P. C. T. Snellen.

Dat een handleiding van circa 200 blz., geïllustreerd en met lithographisch, gekleurd omslag, een boek waar jaren werk in zit, maar f 1.50 behoef te kosten, is een raadsel waarvan alleen de schrijver de oplossing kan geven.

E. Hs.

Stopverf voor Aquaria.

Volgens de aanwijzingen in de afleveringen van *De Levende Natuur* (2de jaargang) hebben wij een aquarium vervaardigd. Het geheel ziet er aardig uit. Slechts eene afwijking hebben wij ons veroorloofd, n.l.: wij hebben

den bodem met een glazen plaat bedekt, het hout zou dan niet krom trekken, dachten we. Maar die stopverf, neen, dat is een naar goedje: ten eerste het maken en ten tweede het stoppen, het kleef en smeert, dat men er het geduld bij zou gaan verliezen.

Nu woont er in mijn buurt een oude liefhebber van de natuur. Deze sprak ik er over, dat ik een aquarium gemaakt had enz.

„Nu,” zeide hij, „dan heb ik een middel om je aquarium mooi dicht te maken; hiermede heb ik het altijd gedaan en ik heb het van mijn ouden rector.”

Nu dacht ik, dat ik den lezers der *Levende Natuur* geen ondienst deed, als ik hun dit middel eens mededeelde, niet omdat het beter is, maar deween bevalt dit, den ander wat anders. Enfin, ik heb er door geleerd en ben nu in het bezit van drie aquaria, elk met een ander bindmiddel gehecht, nu moet de tijd leeren, wat het beste is.

Hoe kan ik stukken natuurlijke rots aan den bodem bevestigd krijgen? Met cement en scherp zand heb ik 't beproefd; doch dan laat het weer los in water. (Ik zet de stukken altijd vast in 't zand; de breedste zijde onder; dan is er geen bindmiddel noodig. E. Hs.)

No. 1. Recept van Aquaria-lijm. Men neme 1 KG. loodglut, 1 KG. fijn, wit zand, 1 KG. gips en $\frac{1}{4}$ KG. tot fijn poeder gestampte hars. Dit alles worde met gekookte lijnolie tot een koek verwerkt, door aanhoudend met een metalen hamer te slaan. Voegt er een weinig siccatief bij en de lijm is gereed voor gebruik. Men stopt er de glazen mede, als met gewone stopverf en laat alles goed hard worden, voordat men het aquarium in gebruik neemt.

No. 2. Boven een zacht vuur smelt men 90 Gr. lijnolie,

120 Gr. koolteer en 500 Gr. hars te samen. Gebruikt men te veel lijnolie, dan wordt het mengsel niet hard genoeg, wat men vooraf beproeven kan door een paar druppels in water te laten vallen en te zien of het na volledige bekoeling hard genoeg is. Zoo niet, dan voege men hars en teer toe. De nog vloeibare lijn giete men in de hoeken en voegen van het aquarium. Het mag niet te heet zijn, omdat anders licht de glazen springen. Men zet eerst een glas vast en houdt de lijn vloeibaar, het ingegotene is terstond hard; daarna nummer 2 enz. Het aquarium is terstond voor gebruik gereed. Deze lijn heeft dit voordeel, dat ze uitmuntend aan glas hecht, waterdicht is en geen giftige stoffen aan het water mededeelt.

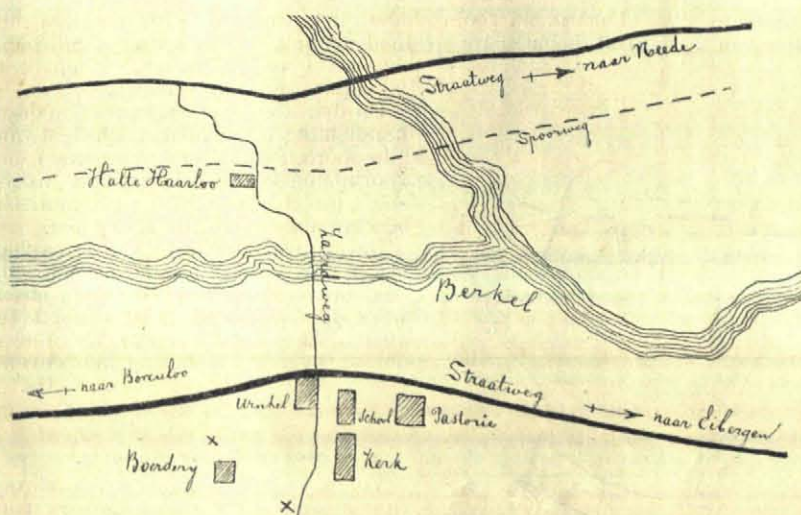
Enschede.

L. H. STRUIJVE.

Vindplaats van de Knoflookpad.

Hierbij het beloofde schetskaartje, dat den lezers van uw tijdschrift den weg zal wijzen naar rijke vindplaatsen van larven der knoflookpadden. Echter — een veilige gids is het niet; ik schetste uit mijn geheugen, en het is reeds vier jaar geleden, dat ik daar mijn zomervacantie doorbracht!

Van de halte-Haarloo voert een mooie zandweg in $\pm$ 10 minuten over den Berkel naar den straatweg, die men

bereikt tegenover een winkel. Tegenover dezen zandweg voert, langs den winkel (rechts) en school en kerk (links), een andere weg naar een der vindplaatsen: een smal slootje rechts van dien weg. — Een tweede, en rijkere vindplaats bereikt men langs den straatweg (in de richting naar Borculo): misschien 5 minuten voorbij den winkel bevinden zich een paar zijpaden (links!), die ons bij een boerderij brengen; naast het pad, dat deze paden verbindt, is achter kreupelhout een vrij breede sloot, die in de zomervacantie van '94 wemelde van larven.

Liefhebbers van mooie libellen kunnen hun hart ophalen langs den Berkel.

Amsterdam.

Th. W. v. D. WOUDE.

Knoflookpad.

Een paar weken vóór ik het Mei-nummer der „Levende Natuur” ontving, bemerkte ik in een broeibak met wortelen, waar de ramen reeds eenigen tijd afgenomen waren, een geringe beweging in den grond, en bleek dit bij nader onderzoek te worden veroorzaakt door een pad, die mij frappeerde door zijn loodrechte pupil en zijn flinken sprong, toen ik hem weder de vrijheid gaf.

Na het verschijnen van uw artikel in No. 3 der „Levende Natuur,” betreunde ik het, aan deze vondst zoo weinig waarde te hebben gehecht, totdat ik, heden morgen bij het opsporen van eenige eetbare nieuwe aardappelen, weder zoo een, of misschien wel dezelfde pad vond.

Zelf geen verzamelaar zijnde, wilde ik u bij deze vragen of ik u met dit exemplaar genoeg kan doen, zoo niet, dan is het ter beschikking van wien er het eerste om vraagt.

Lent.

Dr. F. C. KUIPERS, Arts.

Groote Watersalamander.

Bij het doorbladeren van het 2de deel „Levende Natuur,” las ik weer het artikel „Onze Watersalamanders.” Omtrent de groote-watersalamander het volgende:

Hier om de kerk loopt voor een deel een breede, diepe gracht. Daarin nu zou voor ruim een maand een jongen een paar gevangen jonge ratten verdrinken. De val werd zoover noodig ondergedompeld, en, nadat hij meende, dat het proces wel afgelopen was, de val uit het water gehaald. Tot zijn groote verwondering zat daarin een „hagedis,” althans hij bood mij het op zoo wonderlijke wijze gevangen dier aan onder dien naam.

Het zeer groote dier was een mannetje en pronkte met een grooten sierlijken kam. Het boet nu op spiritus voor zijn indringersmanieren.

Voorzover ik weet, waren salamanders, Tritons cristata, daar nog niet aangetroffen. Hopende u een genoeg te hebben bewezen.

Zuidzande.

P. J. VAN AARTSEN.

Een variëteit van een Bremraap (Orobanchè Galii).

De vorige week werd door mij te Noordwijk aan Zee in de duinen een Orobanchè gevonden, parasiteerend op Galium, en in alle opzichten overeenstemmend met Orobanchè Galii, doch lichter, meer geelachtig van kleur en met een helder wasgelen stempel. — Ik zond het exemplaar aan Prof. de Vries, die ook van meening was, dat we een variëteit van O. Galii voor ons hadden, en die mij bovendien meedeelde, dat er een var. van O. Galii bestond, die met de door mij gevondene overeenstemde, evenwel op Liguster parasiteerde (var. B. Ligustri); misschien zou dus de overgang van de normale op de var. B. door mij gevonden zijn.

Waar de „Levende Natuur” op het oogenblik zooveel werk maakt van de Nederlandsche Flora en haar verspreiding, was het, dacht ik, misschien van eenig belang voor uw tijdschrift deze var. te vermelden. Ik zend u hiernevens een tweede exemplaar, dat ik nog na lang zoeken vond. Al is het verschil met den stamvorm niet meer zoo in 't oog loopend, als toen het nog versch was, toch is het nog duidelijk (aan de niet verdorde bloemen en de knoppen).

Hier volgen nog eenige kenmerken, door mij bij 't determineren opgeschreven.

Slechts 1 schutblad.

Meeldraden even boven den voet der kroonbuis ingeplant; behaard over de geheele lengte, vooral aan den voet.

Kroonbuis van voren aan den voet iets buigig. Bovenlip niet uitgerand, maar bochtig. Bloemkroon geelachtig, vuilwit; sterk behaard. Onderlip der bloemkroon evenlang als de zijlobben (beter: onderlip uit 3 gelijke lobben bestaande).

Stempel wasgeel.

Woekerende op Galium.

Het, als vast kenmerk van O. Galii opgegeven, 2 kleppig zijn der kelk komt hier niet voor: de kelk is rondom gesloten, maar ik heb mij overtuigd, dat dit bij de gewone O. Galii ook zeer vaak voorkomt. — De kelk is hier iets langer dan bij de gewone, een onderscheid, dat ook weer kenmerkend is voor de var. β . ligustri.

C. J. J. VAN HALL.

Phil. Cand.

Nog eens de pikzwarte watertor. (Hydrophilus piceus).

In de laatste jaargang kwam een kort bericht voor over het verorberen van vischjes door de pikzwarte.

Ik meende toen dadelijk aan de lezers van de *Levende Natuur* bekend te maken, wat mijn ondervinding daaromtrent was. 't Ging me echter door het hoofd.

Dezer dagen zag ik evenwel iets gebeuren, dat me deed besluiten een kleine mededeeling voor het tijdschrift te schrijven.

Een pikzwarte had n.l. een groote watersalamander (Molge of Triton cristatus) te pakken en trachtte zijn kaken in het dier te zetten. De Molge was te sterk en wierp door een forsche beweging de kever van zich.